

HRVATSKA RIEČ

Predplata u Šibeniku:
Pojedini broj stoji 4 pare.
Na kuću 6 para.
Predplata van Šibenika:
na godinu 8 Kr.,
na po godinu 4 Kr.

Vlastnik,
izdatelj i odgovorni urednik:
VLADIMIR KULIĆ.

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM.

Pisma i predplate šalju se ured-
ništvu. — Nefrankirana se pisma
ne primaju. Rukopisi se ne vra-
ćaju. — Oglasi se tiskaju po 20
para, priobčena, zahvale, itd. po
40 para redak ili po pogodbi.

Tiskarnica
Ivan Sfağlinatz
Trg Sv. Ivana.

Izborna pobjeda.

Obcinski izbori u Šibeniku svršavaju. U sva tri izborna tiela sjajno je pobiedila hrvatska misao. Ovo je činjenica, koju treba, da priznaju svi naši protivnici. Uzaludno je bilo sve, što se poduzelo, a poduzelo se mnogo sa svih protivničkih strana. Jer nije se vodila borba samo između naših sumišljenika i protivnika pripadnika ove obćine, nego je u ovoj borbi sudje-ovala skoro cela Dalmacija. Sudje-ovali su i oni čimbenici, koji po svojem položaju nisu smjeli. Sudje-ovali su i potajno i otvoreno. Upo-trebljavali su sve vrste oružja. Ali sve utaman. Hrvatska svijest biraća skršila je svaku navalu i sve protiv-
nikove.

Oni, koji ovu našu borbu nazivaju mjestnom i osobnom, ili ne znadu, što je sve bilo proti boljem dielu Šibenika napereno, ili hotimično ne će da vide, gdje je sve jasno i bistro. Da nema ništa drugoga, ono nisko pisanje „M. Jedin-
stva“, bilo bi dostatno, da otvori svakomu oči o čemu se radilo.

Toliko mjeseci neprestanog kle-
yetanja, izmišljanja i sustavnog ro-
varenja sa strane onog niskog lista
i njegovih pokrovitelja dostaju, mi-
slimo, da označe svu važnost ovih
naših izbora.

Nezadovoljnici i svi udruženi
samozivci ove obćine tako su malo-
brojni, tako su nesposobni i po
svojim svojstvima poznati, da se
ne bi bili ni makli, da nisu računali
na pomoć onog sustava samozivstva,
koji je toliko godina vladao nad
našom pokrajinom. A onaj sustav i
njegovi uzdržavatelji bili su nape-
rili sve sile, da im pomognu, ali
ni oni, ni njihov list nije ih mogao
spasiti od poraza. A taj poraz je
bio tako silan i u granicama zakona,
sviesti i svestrane slobode, da sličnog
izbornog poraza nema u Dalmaciji.

Naša stranka nije upotrebila
sile, nije varala, nije se izborila
počinila nijednog bezakonja, nije se

u obće u ničemu držala stare škole,
ona se samo pozivala na svet, na
hrvatstvo, na poštenje i to je bilo
dosta, da sve protivnike porazi.

Pokazalo se svojim izborim svoj
Dalmaciji, da je povjerenje naroda
uz nas i da je to povjerenje jače
od svih protivnika. Ovo povjerenje
dati će svim našim ljudima i za u
buduće potrebitu snagu, da odole
neprijateljima i uzrade sve, što mogu
za procvat ovoga grada i okolice,
te za obći ekonomski i politički na-
predak ciele domovine.

Ona međusobna ljubav, koja
je spojila naše seljane sa gradjan-
stvom, ono oduševljenje, kojim je
bilo prožeto cielo pućanstvo, ona
dokazana budna hrvatska svijest svih
naših čeličnih biraća, sve to će do-
prinieti, da se započeti život prepo-
roda nastavi onako, kako dolikuje
izvojštenoj pobjedi i važnosti ovoga
Krešimirova grada.

Mi smo tvrdo uvjereni, da će
ova pobjeda biti čvrstim temeljem
budućega rada. Jer, kako je one
pobjede izvojštila ljubav, sloga i
sviost, tako će te kreposti i una-
pred naše ljude predvoditi i nadah-
njivati na korist i sreću svega pu-
ćanstva ove obćine.

Mi smo tvrdo uvjereni, da će
i obćoj narodnoj stvari ova naša
pobjeda biti od koristi. U nesrednim
odnošajima naše domovine, a
osobito naše zapuštene pokrajine, ne
će biti na odmet slobodan glas Kre-
šimirova grada. Ovaj grad s izvojš-
štenom pobjedom stupa stazom ob-
ćeg napredka k onom narodnom
životu, za kojim svi težimo. Ovaj
grad naći će se uvijek na braniku
naše zapuštene domovine i biti će
u prvim redovima, jer je ovim iz-
borima dokazao, da ga predvodi
hrvatsko poštenje i sviost za obće
dobro.

Poslie ovako izvojštene pobje-
de i od tolikog zamašaja, ne može-
mo, a da ne uzkliknemo: **Živili
biraći! Živio Šibenik! Živila
Hrvatska!**

Putujući učitelji poljo-
djelstva.

Često čitamo, da se ovaj, ili onaj
naš zastupnik zauzimalje, kako bi se
kod nas povećao broj putujućih učitelja pol-
jo-djelstva. Po njihovu zauzimanju go-
spoda u Beću imala bi suditi, da je
Dalmacija skroz napredna zemlja i da
je dosta, ako se pošalje ovoga ili onoga
teoretičara, da on prikupi i tobože uredi
"bogato praktično gospodarsko znanje pol-
jo-djelaca u Dalmaciji.

Po nacrtu osnove nadzor. Zotti-a
u Dalmaciji imalo bi biti samo šest pu-
tujućih učitelja poljo-djelstva, a ima ih
do sada osam. Osim toga imamo dva fi-
lokserična povjerenika sa nekoliko vježbe-
nika, tajnika nadzor. Zotta, šefa nazovi-
škole na Glavici i spahiju na Vrani. —
Dakle ukupno 13—14 sila, a da i ne
govorimo o broju činovnika na pokušaj-
noj postaji i o putujućem učitelju za za-
drugarstvo.

Da vidimo časkom, da li su svi ovi
ljudi skupa uradili u pokrajini ono, što
se je s punim pravom od njih očekivalo,
a ako nisu, tko je tome kriv?

Bez okolišanja moramo iztaknuti,
da uspjeh postignut nije nikoga zadovo-
ljio, a to s razloga, što mnogim pu-
tujućim učiteljima nedostaje praktične
spreme.

Skoro svi putujući učitelji, što su
kod nas do sada bili imenovani, uzeti
su iz vana. Ljudi, kojima ne ničemo
teoretična znanja, ali koji praktična ne-
maju. Tako nam je jedan od ovih pripo-
viedao, da nije vidio masline, dok nije
došao u Dalmaciju; drugi se je zagledao
kao june u nova vrata, kad je opazio,
da u siećnju cvate bajam, a treći, kad je
vidio kesten reče: „Ala liepih oraha!“

Ovakovi ljudi, pošto su proboravili
u ovom ili onom pojasu jednu dvie go-
dine, bivaju kašnje namješteni na mas-
tinja mjesta, te eno nam ih po Zadru,
Vrani i Kninu. Domaći se sinovi zapu-
štavaju, jer ne poznaju njemački.

Za naše namjestništvo najvrjedniji
je onaj putujući učitelj, koji šalje naj-
duža izvješća, i to takove naravi, da u
njima ne iziće, što bi vlada bila dužna,
da sama preduzme i uradi u ovome, ili

onome okolišu, a ako su još k tome na-
pisana njemački, nikad bolje. Dotičnik
je odmah postao mezinčice svojih pred-
postavljenih.

Kad smo na njemškutarenju, ne
možemo, a da ne opazimo, kako i nad-
zornik Zotti uvijek i svugdje sa svojim
podčinjenicima obći njemački, kao da
smo usred Berlina. Ovo udara posve u
oči, a opet nije ni liepo, da narod u
njega i u njegovu putujućeg učitelja
gleda kao u kakovo čudovište, kad oni
govore ono, što on ne razumije. U narodu
se tad porajda sumnja i kašnje on gata
po svoj, a ne pazi više ni na savjete,
ni na upute.

Drugi uzrok, radi kojega naši pu-
tujući učitelji ne postizavaju željene
uspjehe, jest i taj, što se oni odviše u
svemu drže teorije. Nu oni većinom tome
nisu krivi. Mi ne možemo pojmiti rad
putujućeg učitelja u vinarstvu bez malog
vinarskog laboratorijuma, ili barem bez
važnijih vinarskih sprava, kao što se ne
može uspješno djelovati u zagorskim na-
šim predjelima, ako se učitelju ne pruže
uzorna, pa makar i malena polja, na
kojima on mora da izvadja svoj prakti-
čni rad.

Jesu li naši putujući učitelji svim
ovim obskrbljeni? Nisu i radi toga nji-
hov rad hramlje, zapinje. Zrealo rada
naših putujućih učitelja imao bi po osnovi
nadzor. Zottia biti „Poljo-djeljski vjestnik“.
Tu bi imala biti tiskana sva izvješća nji-
hova praktična rada, tu bi se imali iz-
nositi njihovi nazori, i njihovo takmenje,
pa i njihovi predlozi, koji bi bili od ko-
risti i inteligentnoj ruci, što se kod nas
gospodarstvom bavi.

Suradjivaju li naši putujući učitelji
u „Poljo-djeljskom Vjestniku“ na način, da
taj list bude zrealom njihovom rada, kao
što bi morali? Žalostna bismo sliku nji-
hova rada morali stvoriti, kad bismo ga
po „Vjestniku“ proučavali i promatrali.
Ako izvadimo po koji članak, što ga na-
pišu činovnici pokušajne postaje u Splitu,
sve drugo ne vriedi ama baš ništa. Žal-
ostno izgleda, da nas jedan list, koji je
povjeren pokrajinskom poljo-djeljskom nad-
zorniku, bez čijega *placeta* ne smije ništa
u list ući, obdariva onako suhoparnim
građivom, većinom prevodima iz talijan-

Hrvatski grad Šibenik i mla-
tački dužd Petar II. Orseoło

Tomislavov nasljednik Mihajlo Kre-
šimir I. (930.—945.), po svjedoćanstvu
suvremenika mu cara Porfirigenita, otko-
čio je kraljevstvo u snazi i slavi otca
svoga i pod njegovom vladom održali
se mirni odnošaji s Mletćanima, koji su
mu plaćali danak, jer nisu se usudjivali,
da se ogledaju s njime na moru.

Kralj Krešimir umre god. 945. —
Pod nasljednikom njegovim mladjađnim
mu sinom Stjepanom Miroslavom (945.—
949.) nastadoše grozni nemiri u kraljev-
stvu. Ban Bielohrvatske Pribina, koji je
većinom stanovao u utvrđenom Šibeniku,
nije htio da se pokloni tomu mladici;
podize bunu, u kojoj kralj zaglavi.

Nazad godina izkupan je iz razva-
lina starohrvatske bazilike u Kninu ulo-

mak spomen-ploče, iz koje bi se dalo
navesti, da je nesretni kralj tu bio
ukopan.

Okoristivši se nemirima u hrvat-
skome kraljevstvu, god. 948. mletački
dužd Petar Kandijan III. pokušao da
Mletke oslobodi od danka, što su ga
plaćali Hrvatima.

Dužd sastavi ratno brodovlje od
33 ladje (*gumbarije*), te ga pošalje proti
Hrvatima. Mletačko su brodovlje vodili
Badovar i Petar Rosol, koji se naskoro
vrate „bez ikakvoga uspjeha“.

Nisu li možda naši juncari na moru
pobiedili i potukli mletačku mornaricu?...
Mletački pisci o tomu šute, a to je već
indirektni dokaz, da se je baš tako do-
godilo, jer se ne daje drukčije tumačiti,
za što su iza ove prve bitke Mletćani
opet odasrali drugo tako veliko brodovlje.
I to drugo brodovlje razbiše junački
Hrvati.

Sada ne preostade mletačkom duždu
drugo, nego da *obnovi* „savez“, po kojem
će Mletćani i nadalje *kralju hrvatskome
plaćati danak*.

Poslie nasilne smrti mladjađnoga
kralja Stjepana Miroslava nastade u Hr-
vatskoj bezvladje, koje dobro posluži kra-
ljevu ubojici banu Pribini.

On se domogne vlasti, ali se odno-
šaji u kraljevstvu time ne popraviše. Hr-
vatska sila na moru počne propadati,
tako, da su *sagene* od osamdeset spale
na trideset, a nema sumnje, da se je
bio prepolovio i broj *konduva*. Ipak je
značajno, što se Mletćani ni sada nisu
uhvali, da posegnu za prevlašću na ja-
dranskom moru, te su slijedili plaćati
danak Hrvatima.

Bezvladje u Hrvatskoj trajalo je
punih 20 godina. Ovi su domaći nemiri
pripravili ne samo razsulo hrvatske dr-
žave, već je nastalo i raztoćenje naroda,

dok se nije narod napokon osokolio i
opet podigao na kraljevstvo oko godine
970. jednoga od mladjih sinova Krešimi-
rovih, a unuka kralju Tomislavu, jamačno
čovjeka u muževnoj dobi, a to bijaše
kralj Držislav (970.—1000.)

Za preko još 20 godina nemamo
pisanih uspomena, da su Mletćani navallili
na Hrvate i pokušali oslobodit se danka,
a tomu je uzrok, što se je hrvatska mor-
narica pod kraljem Držislavom opet oja-
čala, tako, da je bila kadra prebroditi
jadransko more i zaratovati proti silnim
Saracenima na obali talijanskoj kod
Monte Gargano, gdje su Hrvati održali
sjajnu pobjedu.

Usljed te pobjede Hrvati očuvali su
svoju prevlast na jadranskom moru, a
Mletćanima nije ostalo drugo, već da
pripoznaju tu prevlast i da slijede plaćati
Hrvatima danak za slobodno brodarenje
po istomu.

(Svršetak u nared. broju)

akih knjiga i listova. Ovaj nemar, inače ne znamo kako bismo ga drukčije nazvali, ne da se ničim opravdati. Reći će nam se, da im ne ostaje vremena. Čudno! „Poljudjelski Vjestnik“ izlazi samo dva puta na mjesec, pak je ni moguće i pomisliti, da u 15 dana ne može čovjek napisati par redaka na korist narodu, a sebi na čast. Kad bi bar naši putujući učitelji u ovom pravcu vršili svoju dužnost, nama bi se mnogo odužili, a i njima bi bilo na diku.

Mi mislimo, da se ovakav njihov dosadašnji nehanj ne da ničim opravdati i čvrsto se nadamo, da će jednom početi sustavno suradjivati u „Poljudjelskom Vjestniku“ na način, da on u istinu postane zrcalom našeg gospodarstva u obće, a poljudjelstva napose.

Nek nam nitko ne zamjeri, što ovako otvoreno rekosmo našu, jer smo naučni gođiti istinu po onoj: popu pop, bobu bob.

Sa sastanka u Dubrovniku.

Sakupljeni zastupnici u Dubrovniku vječali su dne 14. i 15. o. mj., te su izdali sljedeći zaključak:

„Klub hrvatske stranke na dalmatinskom saboru uz sudjelovanje zastupnika na carevinskom vječju, nakon svestranog razpravljavanja o političkim prilikama, u kojima se nalazi hrvatski narod, odlučio je u svojoj sjednici držanoj u Dubrovniku dne 14. i 15. o. mj. odazvati se pozivu „konferencije narodnih oporbenih zastupnika Banovine za zajednički sastanak, te je odabrao odbor sastavljen od gg. P. Cingrije, Milica i Trumbića, koji će stupiti u dogovore s odborom oporbenih zastupnika na saboru u Zagrebu“.

Sudeći po ovom zaključku, predobilo je za se većinu onog stanovništva, koje smo mi, najprije u Dalmaciji, otvoreno zagovarali. U koliko je klub odustao od prvobitne namjere, da se na sastanak pozove i stranka vladina u Banovini, to je za stalno učinio list pisanja „Dnevno List“. Taj list pokazao je namre, da je glasilo kruhooboraca, a ne Hrvata.

Medjutim iz Pešte se pronose ozbiljni glasovi, da će se grof Pejačević zahvaliti na banskoj časti, a to znači, da je ugarska kriza odjeknula i u Banovini, te da se približavaju odsudni časovi, koji bi nas morali naći podpuno složne u radu. A mi smo sa svim tim pozve razcepiani, možda više nego ikad. Ova raspekljivost i suviše udara u oči, a da razuman čovjek ne posumlja, da je iz vana unesena i da se umjetno podržaje. I mi mislimo, da je svaki onaj u službi tadjinstva, koji u ovo teško doba nastoji sijati razdor i nesuglasje među domaćim strankama.

Bilo bi vrijeme, da to smušeno i za narod štetno rovanjenje jednom prestane.

O nutrinjim odnošajima u pokrajini i u stranci izgleda također, da se na sastanku govorilo, ali zaključilo se rek' bi nije ništa.

Po „Narodnom Listu“ tok razpravljavanja na sastanku kao da nije za javnost, a kad tamo domaće novine znadu, što se i kako se govorilo. Navlastito „M. Jedinstvo“ krenuto je o razpravam glede Šibenika, Dr. Dulibića itd.

Mi znamo koliko se ina cijeniti taj list i koliko se ina držati do njegove vjerodostojnosti, ali ipak prenašamo, što piše:

„Radi Šibenika. Gosp. Borčić osudio je otvoreno i odlučno „Nar. List“ u pitanju Šibenika. Ijudičini su pristale naše stranke. Stranka obćne nije se izjavila, da pripada našoj.“
 „Dr. Dulibićovo ponašanje je iznad svake kritike. On je morao posredovati za slogu, ali on je radio inače. Čak je bio član jedne komisije u III. tielu, a koja je onako radila. Dr. Dulibić je pristan. Radio je proti intencijama stranke. Dr. Cingrija potvrdi, da je tako. Drugi isto, a svi u jedan glas zvališe, da su Borčićevi prijedlozi osnovani“.

Nakon ovoga „M. Jedinstvo“ nastavlja:

„Svak će nam priznati, da Dr. Dulibiću drugo ne preostaje, nego položiti mandat. Nije odgovorio na dama, što je u nj stranka polagala kao svoga tajnika, radio je proti interesima i namjerama ove. Svi su ga osudili, osim dvojice“.

Po ovom pisanju „M. Jedinstvo“ izgleda, da je gosp. Borčić njegov izvjestitelj sa sastanka. A to je gosp. Borčić dužan opravdati, ako nije.

Ako je pak gosp. Borčić u istinu onako na sastanku govorio, kako to „M. Jedinstvo“ piše, onda ćemo se potruditi, da mu njeke stvari prikažemo onako, kako su bile, a ne kako bi neki htjeli i želili.

Medjutim jednom za uvijek opažamo, da se pitanje Šibenika sa stanovite nepozvane strane i suviše nateže, a žice su i onako pretegnute. Izbori šibenski nisu mogli biti ni pravedniji ni slobodniji, a ipak hoće se na svaki način, da su bili nezakoniti. To je preveć. To treba da prestane.

Što se tiče gosp. Dr. Dulibića kažemo, da je on i previše netakniv u svom poštenju i značaju, a da bi morao odgovarati na sumnjičenja „M. Jedinstva“ ili ljudi, koji se oko „M. Jedinstva“ kupe. Oni nisu pozvani, da Dr. Dulibića pozivaju na račun.

I ako se na sastanku o šibenskim stvarim govorilo, to je moralo biti po svim zakonima pristojnosti pri prvotički dnevnoga reda, pri kojoj je bio prisutan i Dr. Dulibić. Tu se moglo navali, tu bi se navale bile odbile, kako treba jednom za uvijek.

Govoriti sa stanovite, nepozvane strane, čak i o mandatu Dr. Dulibića, nema smisla, jer Dr. Dulibić uživa podpuno povjerenje svojih birača, a to je dosta. To je sve.

Opazimo još, da oni koji su u „M. Jedinstvo“ zapleteni, najbolje bi učinili, kad bi ga pozvali na red, na poštenje, a tudje stvari pustili u miru.

Izborna kronika.

Predložnici hrvatske stranke za prvo izborno tielo jesu sljedeća gospoda:

Čikara Paško p. Stipe
 Gazzari Dr. Julije
 Graovac Angjeo
 Zupanović Vice p. Ive
 Smolčić Dr. Filip
 Baranović Jere Bakuta
 Škarpa Don Vice
 Bujas Grgo Travin
 Zivković Mate p. Ante
 Bilonić O. Ante
 Grubišić Mate p. Pere
 Trlaja Šime p. Vice.

Ono, što smo rekli u posljednjem broju glede predložnika za drugo izborno tielo, možemo ponoviti i glede ovih ljudi, koji su također svim obćinarima poznati kao ljudi uvazeni, izkusni, a što je najglavnije kao ljudi, kojima se zbog njihova otačbeništva i poštenja može mirne duše povjeriti rukovodjenje obćinskih posala.

Protivnici, slabi i nemoćni, uhvatise se, kô pijan plotu, zakučice, da su oni za obćinsku upravu bez razlike stranaka. Mislili su, da će barem na taj način povećati svoje kolo. Nije im upalilo, jer su poznati svakome, jer svak zna, da im se ne može vjerovati. Vjerni toj zakučici, oni, tobože Hrvati, podjohše tako daleko da među svoje već propale predložnike uvrstiše što u drugo što u prvo tielo šest talijanaca. Evo im imena: Inchiostru Frane p. Vice, Cusmich Iyan p. Tome, Bontempo Ante, Cace Dr. Dujam, Medić Iyan i Traini Ante.

Evo očita i neoboriva dokaza, da je bilo istina ono, što smo pi-

sali t. j. da će naši protivnici ponuditi talijanaca šest viećnika, kao što je istina bila i ono, da će ponuditi Srbima pet viećnika, jer među njihovim predloženicima nalazimo i njih.

Što će na ovo sad „M. Jedinstvo“? Hoće li moć i ovo izvrnuti?

Glede ostalih izdajničkih ponuda naših protivnika ne treba već govoriti. S gražanjem se samo može na to pomisliti. Te ponude, te izdajničke ucjene ostaju za uvijek zakopane pod ruševinama one trule zgrade samozivstva, u koju se bijahu zaklonili.

Sad izbija jasno, da su protivnici oblietali oko talijanaca. Eto narod najbolje pouke, da se za uvijek razkrsti s tim odmetnicima, da im za uvijek zagrmi svoj strašni: *Natrag!*

Za osobnu korist, za inad, za prkos, iz zlobe pogaziše svoju hrvatsku čast, svoje hrvatsko ime, svoju hrvatsku narodnost!

Izbor II. tiela tekao je mirno i dostojanstveno. Kako je javljeno, položeno je za hrvatske predložnike 160 glasova. Protivnici smogoše jedva 92 glasa, a od tih 24 talijanska i 5 srbskih. — Svojih dakle glasova iznioše jedva 63, a i od tih 6 do 8 doveše upravo silom.

U sve bilo je odbiveno tek 9 glasova, od kojih 3 naša, a 6 protivničkih. Od ona 3 naša odbivena, jedan je odbiven s nepomnje, dok je bio upravo zakonit.

Uspjeh ovog izbora hrvatska je stranka pozdravila mirno i dostojanstveno, kao i uspjeh izbora za III. tielo.

Na veliko čudo „M. Jedinstvo“ ni da je pisnulo o izpadku izbora II. tiela. A moglo je, jer je izišlo *u četvrtak*, a izbor je svršio u *sriedu* pred večer. Ni rieči nije našao Antonije, da o tome napiše nit su mu šticenici odavde znali napisati. Eto javnome mnenju, cijelog pokrajini najboljeg svjedocanstva, kako su Antonije i svi njegovi u Šibeniku kukavni, slabi i za uvijek poraženi.

Danas do 4 sata po podne, naših glasova u I. tielu 75. Udrženih protivnika 27.

DOMAĆE VIESTI.

Proslava kraljeva rođendana obavila se je jučer svećano sa strane vojske na „Poljani“. Na 10 sati bila je služba božja u bazilici uz sudjelovanje svih vojničkih, državnih i autonomnih vlasti. — Častnički zbor imao je tog dana svoj zajednički objed, na koji su bili pozvani g. načelnik i kotarski poglavar.

Vojni zapovjednik Marjan Varešanin od Varesa, koji je ovih dana bio imenovan tajnim savjetnikom Nj. V., prispio je u sriedu u večer na 7 sati. Bio je pričekan od vojničkog zbora, g. načelnika i kotarskog poglavara.

Na željezniči. Jučer u jutro, kad je vlak vozio ugljen na obalu, kako je pruga bila malko porosila, vlak se nije mogao zaustaviti, te je, udarajući vagon o vagon, razmrskalo ih se osam. Šteta je od 5000 K.

Vodi se iztraga i, kako čujemo, svlaljava se krivica na jednog nevinoga. — Nije ovo prvi put, da se što slična događaja, a mlo nam je samo, što nema ljudskih žrtava kao prije.

Mjesto svjaljvat krivicu na nevinog, nek gospoda krive onoga, koji je dao sagraditi brieg na briegu, kako se je izrazio pok. nadvojvoda Albreht.

Vojne vježbe ostrim nabojima bile su izvedene u četvrtak jutrom od 6^{1/2} do 9^{1/4} sati u blizini Vrpolja uz sudjelovanje brdske topničke baterije iz Mostara i konjanika iz Sinja.

Istim je prisustvovao i vojni zapovjednik pl. Varešanin. Na 1 sat poslie podne ciela posada povratila se je u grad.

Hrvatski Sokol u Vodiciama na Veliku Gospu poduzeo je svoj prvi izlet u Tribunj. — Bijahu bratski dočekani i primljeni.

Naše Brzojavke.

ZEMUN, 19. Učitelji južne Ugarske skinuše na kraljev rođendan stieg, razparaše crno-žutu zastavu, a odrpne odnieše sobom kao uspomenu. Policija nije htjela to zapriječiti.

BUDIMPEŠTA, 19. U kabinetu Fejervaria nastale su velike nesuglasice.

PORTSMOUTH, 19. U konferenciji od ponedjeljka poprmljena su tri artikula mira.

ISL, 19. Englezki kralj Edvard prispio ovdje, posjetio Franju Josipa I. a danas odputovao u Marienbad.

BEČ, 19. Na gala-dineru Fejervari izrekao vladaru nazdravicu i zaželio, da bi se što prije uzpostavi mir s krunom.

PETROGRAD, 19. Ministar Lamsdorff prikazao je ostavku.

LONDON, 19. General Ojama traži od Mikada, da uvjeti mira budu strogi.

VARŠAVA, 19. Započeo je obći štrajk.

Priobćenó.

Prošle subote 12. t. m. izašli „II Dalmata“ po svojem dopisniku iz Zlarina, baveći se ovamošnjim obćinskim izborima, dotakao se je i mene, pošprduo veliči, da gosp. Luka Vlahov i druž. imadoše namjeru: far venire per segretario comunale il noto Žile.

Ni rad političkog časopisa „II Dalmata“, ni rad njegovog dopisnika ne laćam se pera, da li to činim jedino rad onih, koji me čudom pitaju: ma u čemu tvoja notornost u Zlarinu.

Na pitanje odgovaram: Sa obćinstvom onamo — izuzam tri, ne znam ni sam kojim epitetom bih ih nazvao, kad ni sami ne znadu gdje im je glava — za pune četiri godine, a po mome običaju kao svugdje tako i onamo — u koliko mogu pamtiti — živio sam u najboljim odnošajima. Da je istina, što

tvrdim, pozivljem se na najlaskaviju svjedocbu one obćinske uprave, prigodom svojevoljnog mojeg odlaska odlané otpuštenu mi. Osim nije, a opeta izuzam gornje, pozivljem se i na ono obćinstvo, kao što i na vidjenije autonomaše zlarinske, koji svi, i ako su u meni upoznali Hrvata, ipak nisu mi ikada mogli prigovoriti, da nepošteno radim u povjerenju ni službi i u obćenju s njima, i za to oglasena moja notornost u Zlarinu nije drugo, nego plod opažine onoga, koji ne će da razumije, da je sloboda svaćigovo pravo, a ne povlastica pojedinaca.

Za sada dopisniku Dalmatovu poručujem, da radije mete nećist u svojem domaćem poslovanju i da njeguje potrebiti mu mir i red, a o meni da se ne bavi ni u dobro, ni u zlo, te mu u najzadnje napominjem, da: multi multa sciunt et seipsum nesciunt, alios inspicunt et seipsum deserunt.

Skradin, 17 kolovoza 1905.

Mato Žile, obć. taj.